

Regio Top 40: Randstad krachtigste economie, omliggende regio's sterkst groeiend

De regio's net rond de Randstad, met Flevoland voorop, hebben in 2006 de beste economische prestaties geleverd. Wederom bestaat de achterhoede van het afgelopen jaar uit regio's die in de uithoeken van ons land liggen, met de Delfzijl en omgeving als hekenschluiter. Dit zijn op regionaal niveau de belangrijkste uitkomsten van onze Visie op Provinciale Dynamiek 2007. In deze studie brengt KEO jaarlijks de economische prestaties van het bedrijfsleven in de Nederlandse regio's in kaart¹. Dit Themabericht werpt een nadere blik op de regionale Top 40.

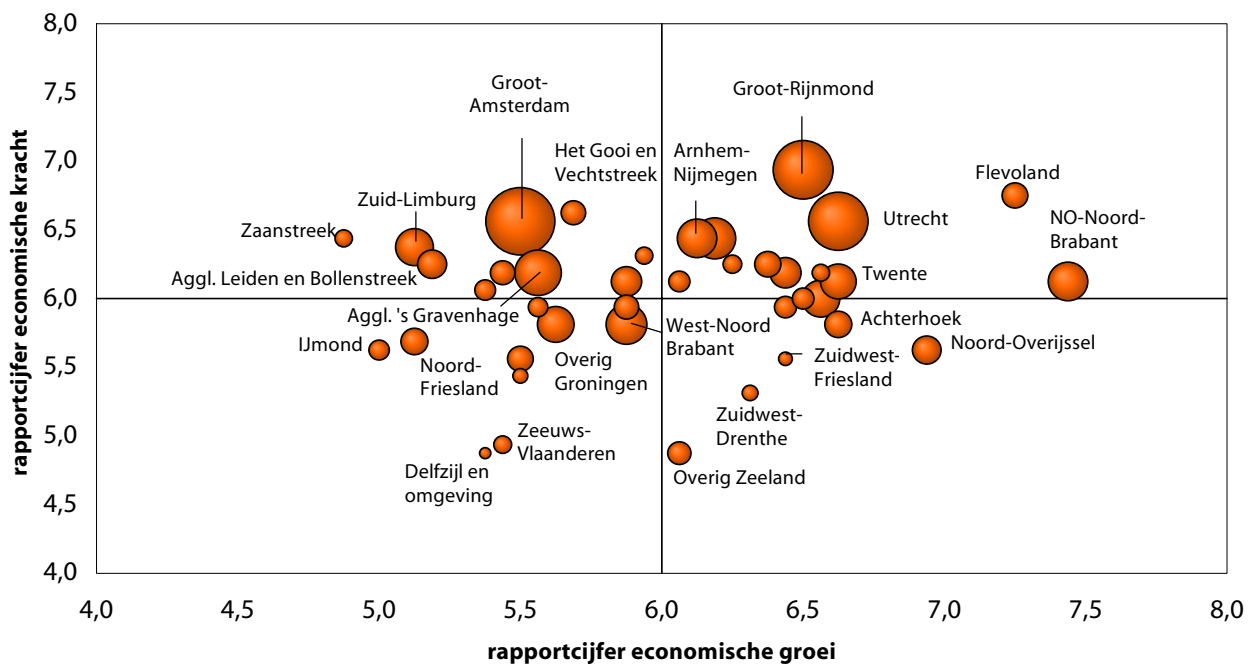
Het economisch presteren van het regionale bedrijfsleven brengen we in kaart aan de hand van twee hoofdindicatoren: economische groei en economische kracht. De 'economische groei' in het afgelopen jaar beschouwen we als de conjunctuurindicator of economische thermometer. Daarnaast kennen we in dit onderzoek een waarde toe aan de 'economische kracht', die vooral op structuurkenmerken is gebaseerd en van invloed is op

het groeivermogen. Samen vormen deze twee indicatoren een rapportcijfer voor de economische prestatie van een regio.

Alle regio's in één beeld

Figuur 1 geeft een overzicht van de economische groei en de economische kracht van veertig Nederlandse regio's. De grootte van de bollen correspondeert met het bruto regionaal product en geeft een indicatie van de economische omvang. Een regio die rond het Nederlands gemiddelde presteert, krijgt daarvoor het rapportcijfer 6. Idealiter ligt een regio in het kwadrant rechtsboven in de figuur. De regio's in dat kwadrant scoren hoger dan een 6 voor zowel de economische groei als de economische kracht. Tabel 1 op de volgende pagina geeft de veertig regio's weer. Ze zijn geordend naar het rapportcijfer voor hun economische prestaties in het afgelopen jaar. Hieruit ontstaat de Top 40 van 2006. Daarnaast zijn de rapportcijfers voor het economisch presteren (het gemiddelde van de rapportcijfers voor

Figuur 1: Economische groei en kracht in de regio's in 2006

Bron: Rabobank

de economische groei en de economische kracht) van de regio's weergegeven.

De Top 40 van Nederlandse regio's

De winnaars van 2006 zijn de regio's oostelijk en zuidelijk van de Randstad. Van alle gebieden waren zij het meest in staat te profiteren van de aantrekkende economie. De minst presterende regio's van vorig jaar liggen, bijna traditiegetrouw, in de meer perifere gelegen gebieden van ons land: Kop van Noord-Holland, Oost-Groningen, Delfzijl en omgeving, Zeeuws-Vlaanderen, Overig Zeeland en Zuid-Limburg. Dit komt vooral door de lage waardering van hun economische kracht

Flevoland weer terug aan kop

Aanvoerder van de regionale Top 40 is Flevoland, Almere in het bijzonder. Deze regio boekte ook de hoogste score voor economische groei, wat vooral te danken is aan de hoge groeicijfers voor de werkgelegenheid en de omzet van het bedrijfsleven aldaar. Een sterke bedrijvenstructuur en -dynamiek zijn verantwoordelijk voor de gunstige score op economische kracht. De tweede positie in de Top 40 bezet de regio Den Bosch (Noordoost-Brabant). Dit is bijna geen verrassing meer, aangezien deze regio op vrijwel altijd in de Top 10 staat. Hier hangt de economische groei vooral samen met de hoge omzet- en exportgroei in het bedrijfsleven.

Oostelijk Nederland sterk uit de bus

Nu doen Brabantse regio's het traditioneel vrij goed in de Top 40. Naast Den Bosch doet Eindhoven weer mee in de voorste regionen. Opvallender is de hoge waardering van regio's ten oosten van de Randstad. Eemland, Zwolle, Veluwe en Twente overstijgen de landelijke groeiontwikkeling. Deze regio's lijken te profiteren van de ligging ten opzichte van de -oprukkende- Randstad, hun geleidelijk sterker wordende economische structuur en hun exportsector gericht op de herstellende Duitse markt. Zwolle en omgeving profiteert al jaren van haar status als opvanggebied en haar draaischijffunctie tussen de Randstad en Noord- en Oost-Nederland. Twente en de Achterhoek hebben met hun maakbedrijvigheid en oriëntatie op de Duitse markt een sterk exportjaar achter de rug, terwijl de Veluwe

(Harderwijk, Ede, Apeldoorn) allround goed uit de verf is gekomen.

Tabel 1: Economische prestatie (groei en kracht) in de regio's, 2006

	Prestatie	Positie
Flevoland	7,00	1
Noordoost-Noord-Brabant	6,78	2
Groot-Rijnmond	6,72	3
Utrecht	6,59	4
Zuidwest-Overijssel	6,38	5
Twente	6,38	6
Oost-Zuid-Holland	6,31	7
Midden-Noord-Brabant	6,31	8
Zuidoost-Noord-Brabant	6,31	9
Noord-Overijssel	6,28	10
Veluwe	6,28	11
Arnhem/Nijmegen	6,28	12
Noord-Drenthe	6,25	13
Alkmaar en omgeving	6,25	14
Achterhoek	6,22	15
Midden-Limburg	6,19	16
Het Gooi en Vechtstreek	6,16	17
Zuidoost-Drenthe	6,13	18
Zuidwest-Gelderland	6,09	19
Groot-Amsterdam	6,03	20
Zuidwest-Friesland	6,00	21
Zuidoost-Zuid-Holland	6,00	22
Delft en Westland	5,91	23
Agglomeratie 's-Gravenhage	5,88	24
West-Noord-Brabant	5,84	25
Zuidwest-Drenthe	5,81	26
Noord-Limburg	5,81	27
Zuidoost-Friesland	5,75	28
Zuid-Limburg	5,75	29
Overig Groningen	5,72	30
Agglomeratie Haarlem	5,72	31
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	5,72	32
Zaanstreek	5,66	33
Kop van Noord-Holland	5,53	34
Oost-Groningen	5,47	35
Overig Zeeland	5,47	36
Noord-Friesland	5,41	37
IJmond	5,31	38
Zeeuwsch-Vlaanderen	5,19	39
Delfzijl en omgeving	5,13	40

Bron: Rabobank

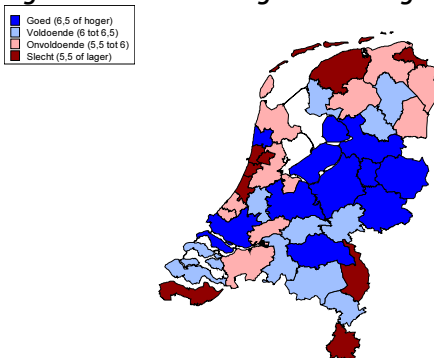
Hekkensluiters

De hekkensluis van de regio Top 40 is een oude bekende: Delfzijl en omgeving is, evenals in 2000 en 2003, in economisch opzicht de minst presterende regio. Alleen in 2002 behoorde de regio niet tot de vijf slechtst presterende gebieden.

Dit betekent niet dat het noorden des lands collectief tot de achterhoede behoort. Een regio als Zuidwest-Friesland weet door de jaren heen het landelijke economische ontwikkelingstempo aardig bij te houden. En ook de regio Assen doet mee in de middenmoot. Noord-Friesland (Leeuwarden en omstreken) en Oost-Groningen (met de Veenkoloniën en het Oldambt) zijn daarentegen regio's die vrij structureel achterblijven. Deze gebieden liggen buiten de zones met de sterkste economische dynamiek in Noord-Nederland, zoals de A7-zone en het gebied Assen-stad Groningen.

Naast delen van Noord-Nederland scoort Zeeland onverminderd lager op economisch kracht én groei. De kwetsbare economische structuur vernieuwt weinig door een lager investeringsniveau en nieuwe bedrijvigheid. Dit leidt weer tot een relatief beperkte groei van de omzet en de werkgelegenheid.

Figuur 2: Economische groei in de regio's, 2006

Bron: KvK, LISA, bewerking Rabobank

Limburg: 2005 een eenmalige positieve uitschieter?

De Limburgse regio's deden het in 2006 minder goed dan het voorgaande jaar. Zuid-Limburg komt, ondanks een positieve score voor economische kracht, laag uit de bus waar het gaat om groeiprestaties. De oorzaak hiervan is gelegen in matige prestaties qua omzet- en banengroei. Midden-Limburg is, na het topjaar 2005, teruggevallen naar

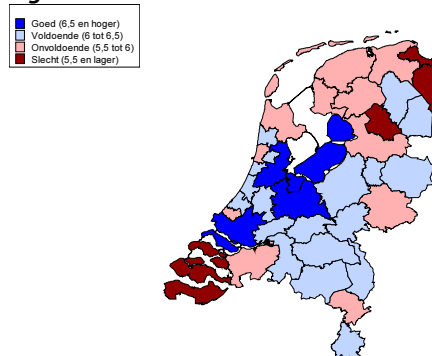
de middenmoot van de Top 40. Ook hier is de werkgelegenheidsgroei relatief beperkt geweest. Dat geldt eveneens voor Noord-Limburg, waar echter vooral de lage score voor exportontwikkeling nog meer opvalt. Dat is opmerkelijk gezien de positie van Venlo als logistieke 'hotspot' tussen de Randstad en het Roergebied.

Groot-Rijnmond overtroeft regio Amsterdam

De Randstad geldt als motor van de Nederlandse economie, maar kent grote interne verschillen in economisch presteren. Grosso modo heeft de zuidvleugel van de Randstad in 2006 betere groeiprestaties geleverd dan de noordvleugel.

Voor Rijnmond was 2004 een eenmalig dipjaar qua economische kracht. In 2005 scoorde deze regio op dit gebied weer beter en 2006 is helemaal een positief jaar geweest. In de krachtlijst bekleedt Rijnmond in 2006 zelfs de eerste plaats! Dit is vooral te danken aan een sterk op export georiënteerd bedrijfsleven in de regio, een potentievolle branchestructuur voor werkgelegenheidsgroei en relatief veel starters. Behalve dat de Rotterdamse economie inmiddels meer is dan havenactiviteiten alleen, houdt de Rijnmondse economie niet op bij de grenzen van Rotterdam: Capelle, Barendrecht en de Drechtsteden dragen bij aan het gunstige resultaat voor de regio.

Figuur 3: Economische kracht van de regio's, 2006

Bron: KvK, LISA, bewerking Rabobank

De noordvleugel laat grote verschillen in presteren zien (tussen het oostelijk deel (Utrecht-Almere) in positieve en het westelijke deel (Kennemerland-IJmond-Zaanstreek) in negatieve zin. In de westzone viel de omzet- en werkgelegenheidsontwikkeling relatief ongunstig uit. Positieve uitschieter binnen de

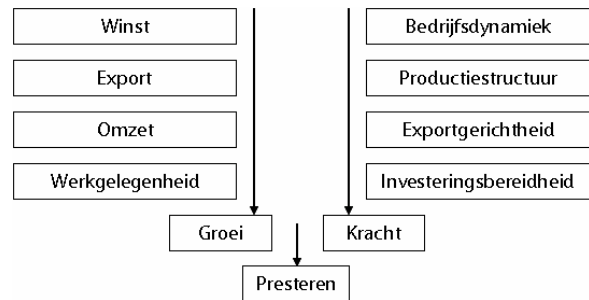
noordvleugel is de regio Alkmaar, die een sterke exportgedreven groei doormaakte.

Overigens moet bij de interpretatie van de uitkomsten worden opgemerkt dat de onderscheiden regio's onderling sterk verschillen in hun economische omvang. Zo is het bruto regionaal product van Groot-Amsterdam met bijna 55 miljard euro maar liefst 34 keer zo groot als dat van Delfzijl en omgeving. Vooral in de kleinere regio's met een dominante bedrijfstak kunnen de ontwikkelingen in enkele grote bedrijven het beeld sterk beïnvloeden. Dit speelt onder meer in Zeeuws-Vlaanderen en Delfzijl (chemische sector).

Toelichting bij het economisch rapportcijfer

Het economisch presteren van een regio hebben we in kaart gebracht aan de hand van een rapportcijfer voor de economische groei, de economische kracht en het economisch presteren van de Nederlandse regio's. Jaarlijks zetten we hierbij het Nederlandse gemiddelde op zes. De score voor de economische groei bepalen we op basis van de groei van de winst, de export, de omzet en de werkgelegenheid in het bedrijfsleven in de regio. De kracht van de economie beoordelen we aan de hand van de bedrijvendynamiek, de productiestructuur, de exportgerichtheid en de investeringsbereidheid van de bedrijven. Met bedrijvendynamiek bedoelen we de 'verjonging' van het regionale bedrijfsleven, zowel door starters als door oprichting van nevenvestigingen door al bestaande bedrijven. Bedrijvendynamiek en productiestructuur geven een indicatie van het toekomstperspectief van het bedrijfsleven, terwijl de exportgerichtheid en de investeringsbereidheid vooral een indruk geven van de kwaliteit van het ondernemerschap. Het presteren van een regio is het ongewogen gemiddelde van groei en kracht. De rapportcijfers zijn berekend op basis van verschillende bronnen, zoals de Kamer van Koophandel (ERBO) en de werkgelegenheidscijfers uit het zogenoemde LISA-bestand. De complete studie is te downloaden op: www.rabobankgroep.nl/provinciestudies.

Figuur 4: Het economisch rapportcijfer

Conclusie

Hoe klein ons land ook is, de economische prestaties verschillen relatief fors van regio tot regio. Flevoland, met Almere voorop, herwon in 2006 de koppositie in de Top 40. Als algemene winnaars van het afgelopen jaar gelden de regio's net ten oosten en ten zuiden van de Randstad. De Randstad zelf behaalt betere prestaties op economische kracht dan op groei. Binnen de Randstad doet de zuidvleugel niet onder voor de noordvleugel. Regionale hekkensluiters zijn wederom de gebieden in de uithoeken van ons land, zoals Zeeuws-Vlaanderen, Delfzijl en omgeving en Oost-Groningen.

juli 2007

Sergej Bulterman (030 – 2164813)

S.Bulterman@rn.rabobank.nl

Enrico Versteegh (030 – 2162469)

H.T.Versteegh@rn.rabobank.nl

¹ In de Visie op Provinciale Dynamiek is, naast de Top 40 van Nederlandse regio's, dit jaar speciaal aandacht besteed aan het thema mobiliteit. De uitkomsten van die studie zijn in het Themabericht 'Mobiliteit: wat bezielt ons?' te lezen.